

Mat for alle i et klima i forandring

Jens B. Aune

Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier (Noragric),

LANDSAM,

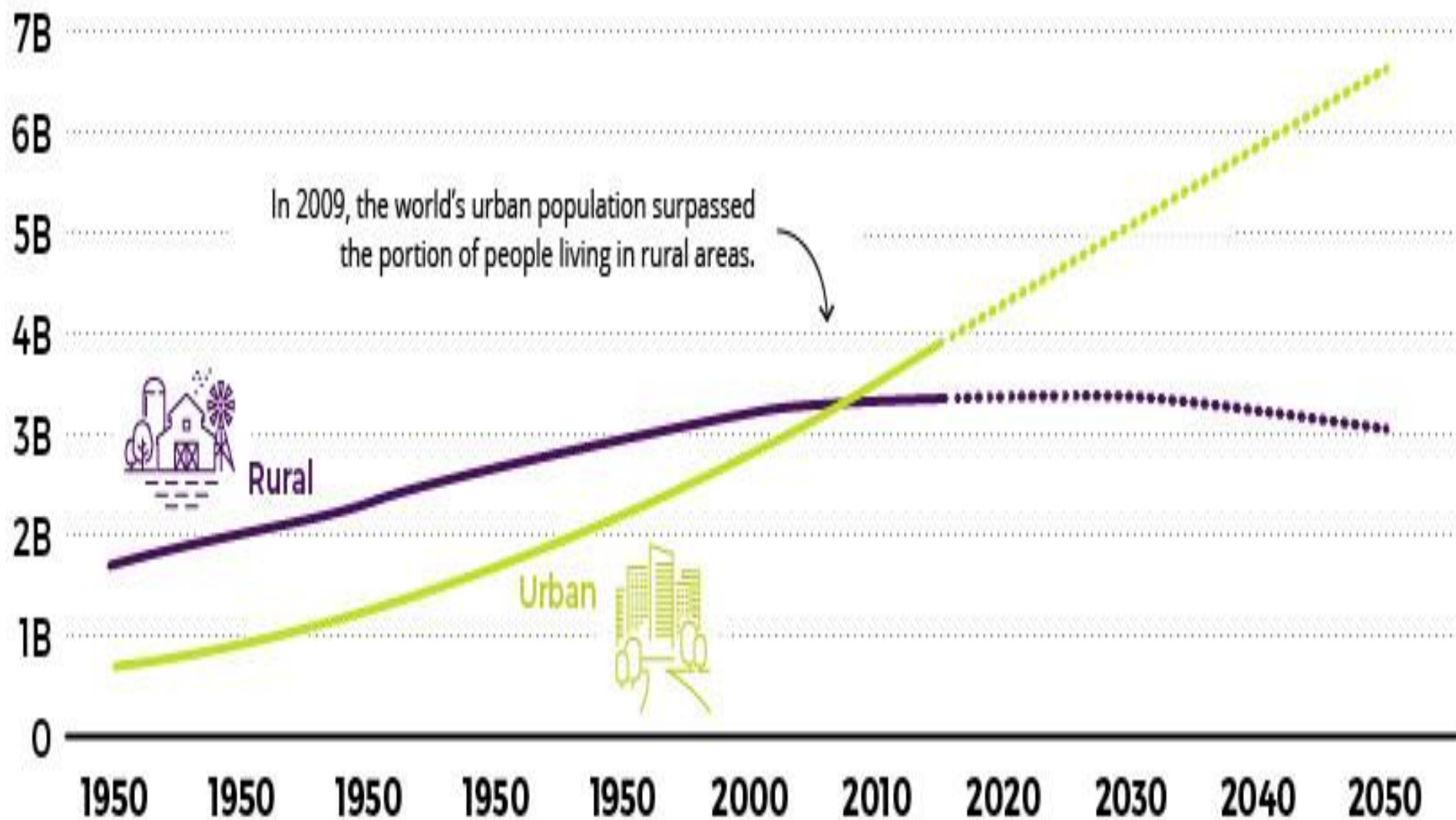
Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet, ÅS

Hvordan samfunnsutviklingen vanskeliggjør utviklingen av et bærekraftig jordbruk

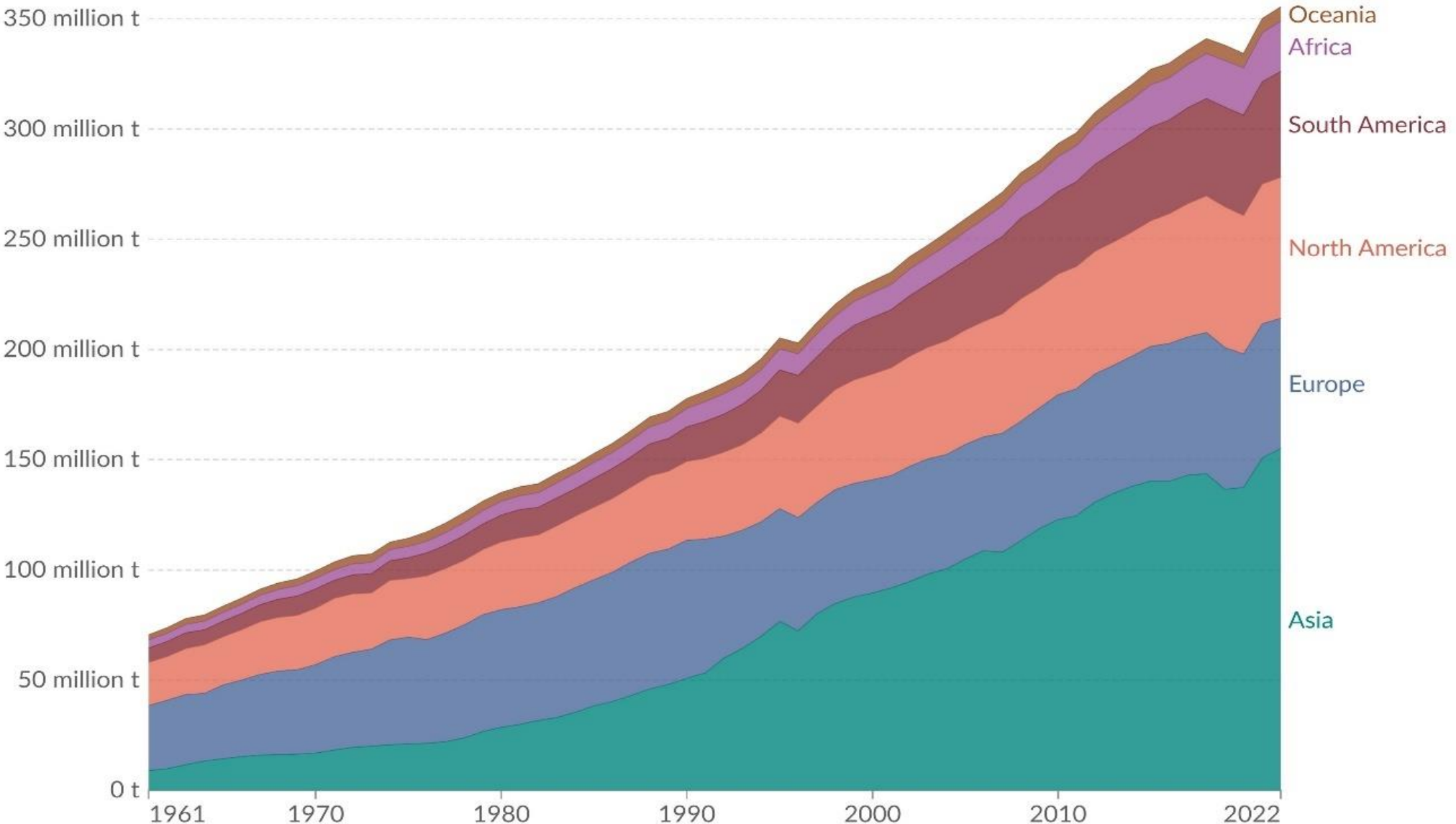
- Befolkningsvekst
- Urbanisering splitter produsenter og konsumenter av mat. Vanskeliggjør sirkulærøkonomi
- En globalisert diett (spiser mer likt over hele verden)
- Økt inntekt gir økt etterspørsel etter kjøtt. En animalsk diett har større klimagassutslipp og vannforbruk.
- Global oppvarming rammer særlig landbruket i sør
- Konkurransen om ressurser som jord, vann, energi og naturressurser som fosfor.
- Dagens kloakkløsningsmetoder ved bruk av vannklosett bruker mye vann og kloakken behandles med kjemikalier som gjør fosfor mindre løselig.

GLOBAL POPULATION

Source: UN World Urbanization Prospects 2018

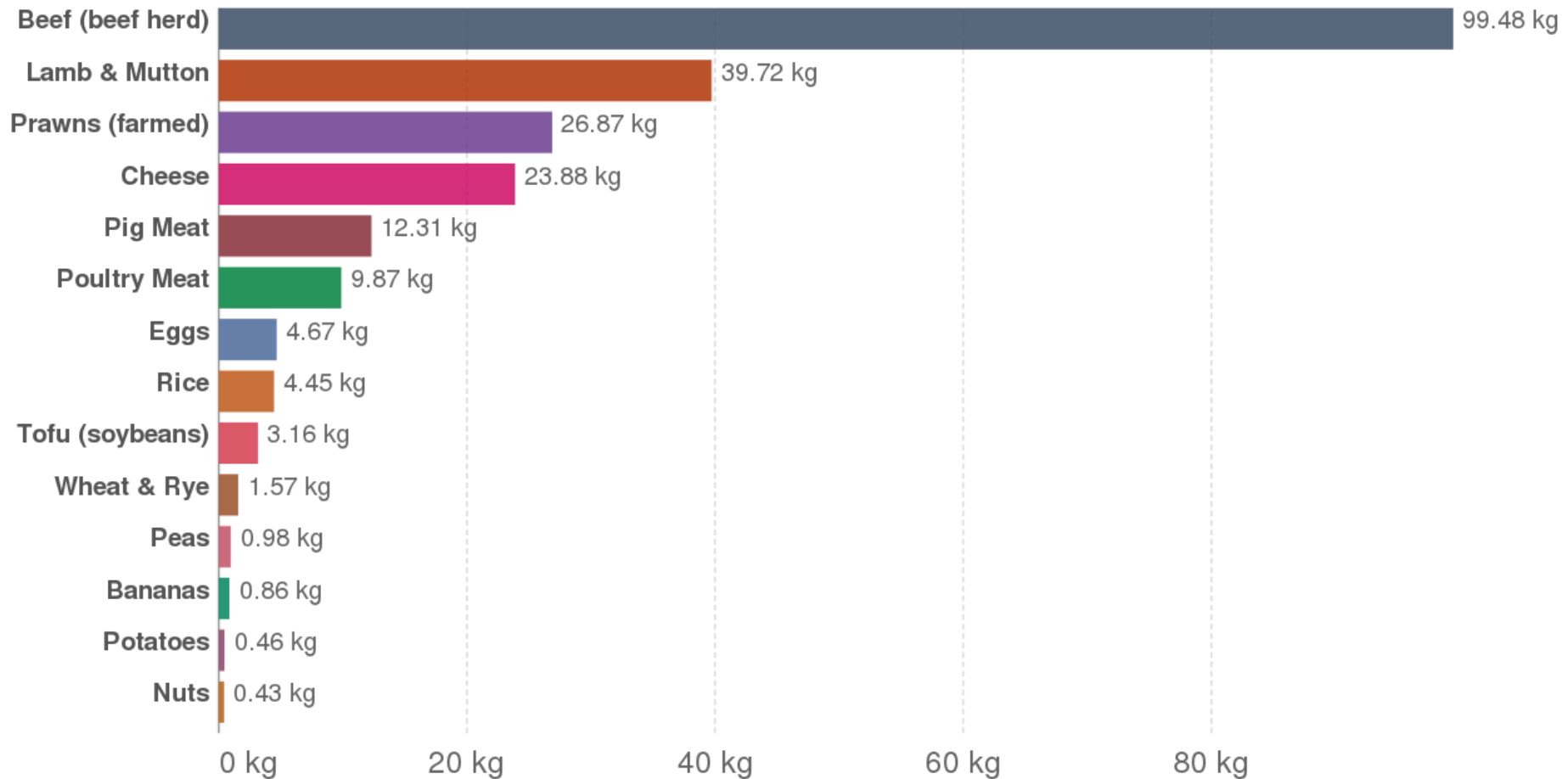
Global meat production, 1961 to 2022

Data source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (2023)

Greenhouse gas emissions per kilogram of food product

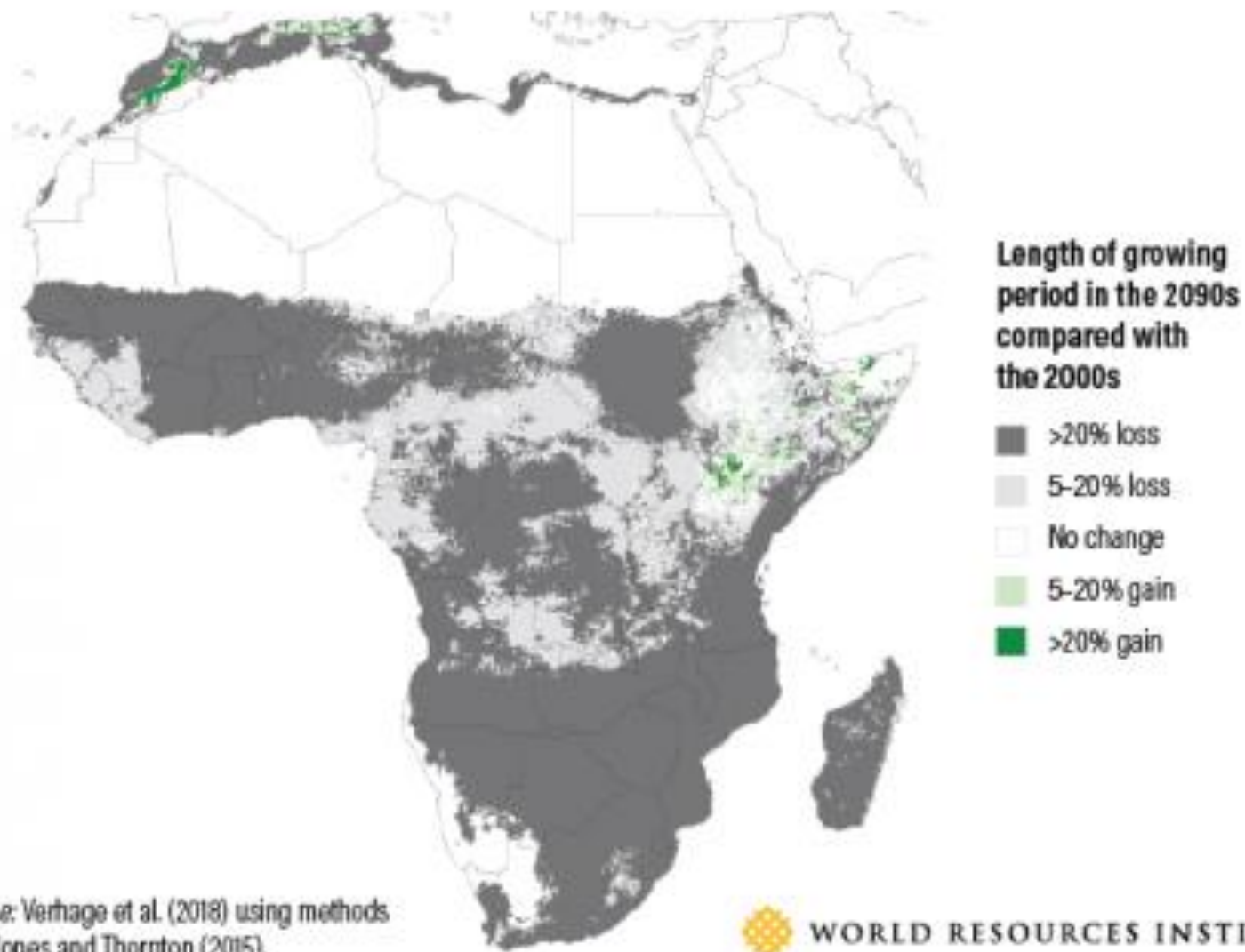
Emissions are measured in carbon dioxide equivalents (CO₂eq). This means non-CO₂ gases are weighted by the amount of warming they cause over a 100-year timescale.

Source: Poore, J., & Nemecek, T. (2018). Reducing food's environmental impacts through producers and consumers.

Note: Greenhouse gases are weighted by their global warming potential value (GWP100). GWP100 measures the relative warming impact of one molecule of a greenhouse gas, relative to carbon dioxide, over 100 years.

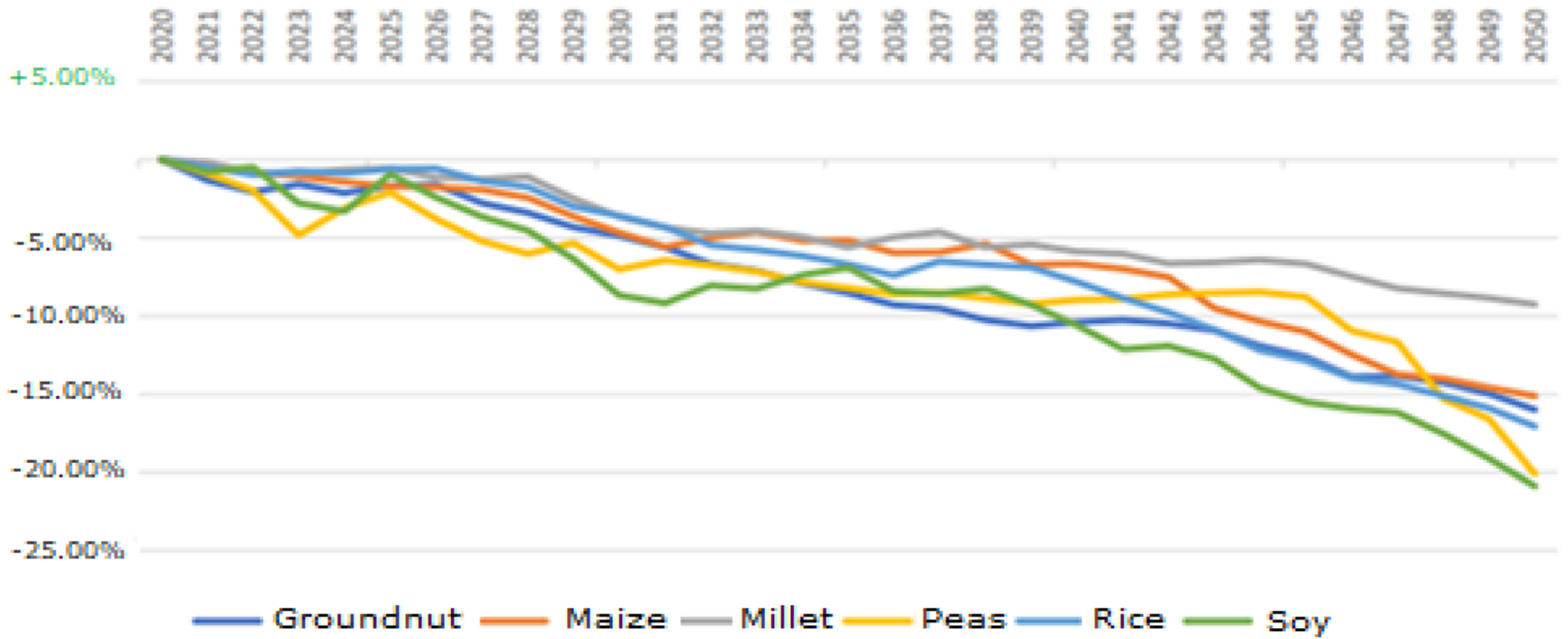
Climate change could shorten growing seasons in much of sub-Saharan Africa by more than 20 percent by 2100

Source: Verhage et al. (2018) using methods from Jones and Thornton (2015).

WORLD RESOURCES INSTITUTE

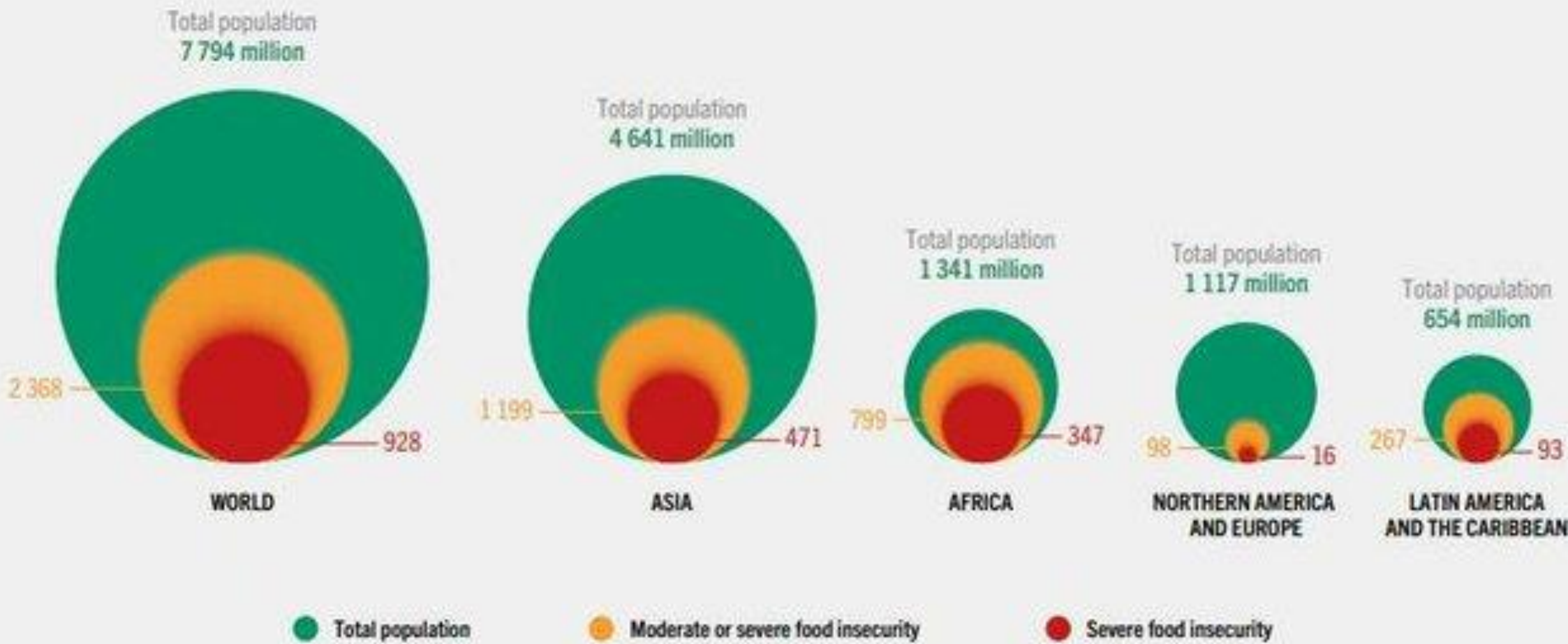
Virkning av klimaendringer på avlinger i Niger (IFAD 2020)

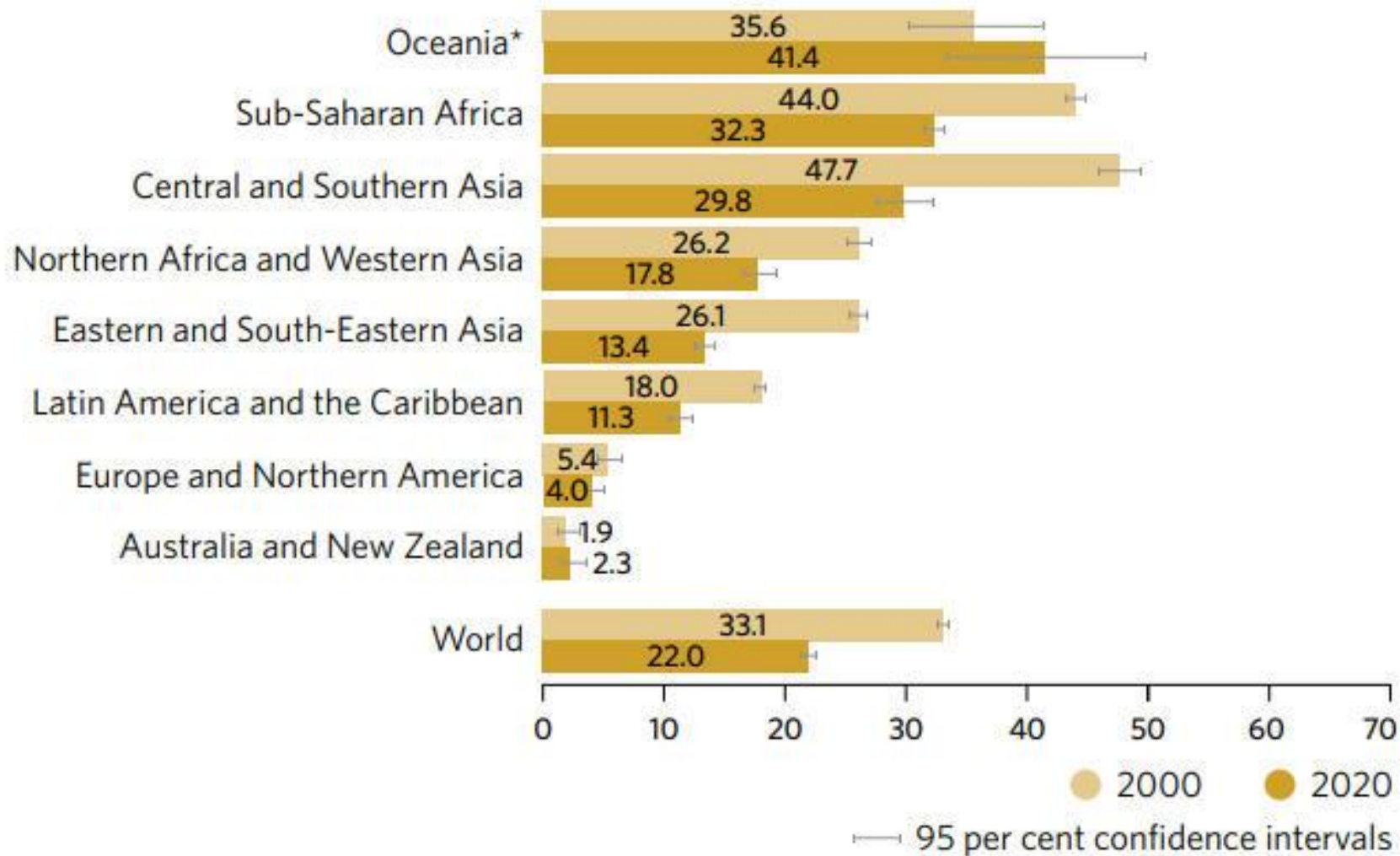
Utfordringer matsikkerhet i lavinntektsland

- Ca 700-800 million matusikre globalt.
- I Afrika dyrkes 70% av jorda med hakke og kunstgjødselforbruket er mindre enn 90% av hva som brukes i den industrialiserte verden.
- Landbruksproduksjonen må øke med 60% innen 2050 (FAO)
- Stivelsebasert kosthold i mange fattige land fører til mangel på vitamin A og C, jern, sink og jodmangel. Mer diversitet i ernæring viktig.
- Ca 3.1 milliarder har ikke råd til en god diett
- Dårlig miks i mange lavinntektland med lite tilgang på rent vann, dårlig sanitære forhold og dårlig matkvalitet
- Politiske uro forverrer matsikkerhet
- Klimaendringer. Bøndene må både tilpasse seg flom og tørke.

NUMBER (MILLIONS) IN 2020

Prosent barn med kortvoksthet på ulike kontinent (stunting).

Hvordan sikre mat til alle på en bærekraftig måte

1. Øke landbruksproduksjonen og bedre ernæringskvalitet i de fattigste landene.
2. Øke avlinger og ikke det dyrkede arealet.
3. Bruk av økologiske prosesser som nitrogenfiksering, resirkulering, biologisk kontroll.mm.. Ikke tilstrekkelig å bare satse på de økologiske prosessene.
4. Mer effektiv produksjon som bruker vann, plantenæringstoffer og energi mer effektivt. Tette nitrogensyklus. More crop per drop.
5. Redusere matsvinn. Matsvinn i dag ca 30%.
6. Bruk av fornybar energi i jordbruket. Mer bruk av energi i det afrikanske jordbruket.
7. Et mer plantebasert kosthold særlig i industrialisert land
8. Teknologiske nyvinninger: Conservation agriculture, kunstgjødsel produsert med fornybar energi i sted for naturgass, planteforedling, bruk av metan- and lystgasshemmer, klimatjenster, droner, KI etc

Mat til alle - konklusjon

- Det må gis økt politisk prioritet.
- Erfaringene fra mange asiatiske land viser at det mulig å sikre nok mat til alle
- Viktig å jobbe langs hele matvarekjeden fra jord til dyrking, høsting, prosessering, lagring, detaljhandel, og opplæring av konsumenter om ernæringsriktig mat.

